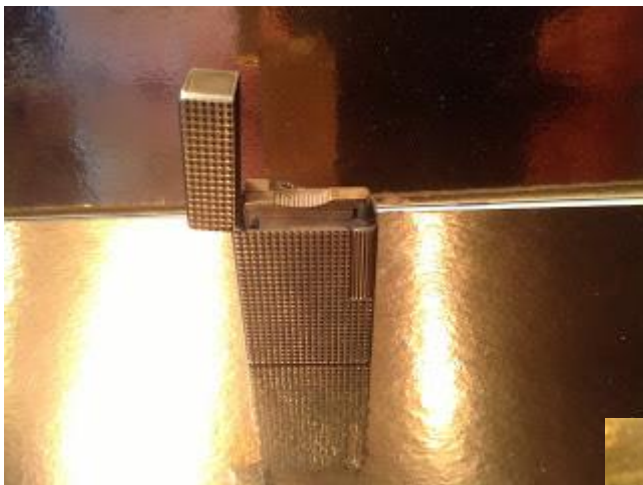

FOGUERS

Dins la cuina hi ha un objecte , quasi tant imprescindible com desapercebut , el foguer. Malgrat els avenços amb cuines elèctriques, d'inducció o amb xispa automàtica, sempre hi ha un moment que miram pels calaixos a la recerca d'un encenedor , i si no en trobam cap, sempre podem recórrer a la típica frase.... tu tens foc?.

1

El primer foguer, anomenat “Llum de Döbereiner”, va ser inventat per Johann Wolfgang Döbereiner en 1823 i es va mantenir en producció fins a 1880.

L'encenedor comú de plàstic actual i gas blau que tots coneixem evolucionà d'uns primitius encenedors de patent francesa i que van ser comercialitzats a Espanya pels anys 60 per l'empresa Flaminaire. El 1971 l'empresa Bic comprà Flaminaire, i en 1973 va llançar el primer encenedor amb flama regulable .

Els primers encenedors consistien en un tub petit generalment de llautó pel qual discorria una gran metxa de cotó. En un altre tub paral·lel hi havia una pedra mantinguda amb un moll i un cargol contra una roda estriada que, fent-la girar amb un dit, produïa espurnes que encenien la metxa molt gruixuda . Un cop utilitzada la brasa produïda en la metxa, es retreia a l'interior del seu tub amb una tapadora enganxada amb un filferro, que apagava la flama per falta d'oxigen per a la combustió.

Aquest tipus d'encenedors eren molt comuns entre els homes del camp ja que es podien mantenir encesos els dies de vent ; perfectes per cremar herba o torrar llangonissa.

Els encenedors posteriors estaven formats per un dipòsit que emmagatzema el combustible (benzina, butà , alcohol o altres), una pedra que provoca l'espurna per fregament, encenent una metxa (més petita que en l'anterior) xopada en benzina o el gas que brolla d'un injector, i un mecanisme per apagar la flama còmodament per cessament d'oxigen.

Revisant documentació i publicacions sobre encenedors podem descobrir algunes curiositats . Durant els períodes de guerra i postguerra molts encenedors estaven fabricats amb el llautó i metalls, a mode de reciclatge, dels casquets de les bales ja emprades. Alguns fabricants fonien el metall per donar-li forma però d'altres usaven la xapa sense modificar i en alguns encenedors hi apareixen encara les inscripcions dels metalls originals.

Un d'aquests tipus de encenedors , i per ventura el més fabricat a tot Europa era l'IMCO , o com es solia conèixer " els encenedors de martell" . Se'ls donava aquest nom , pot ser, per la semblança mecànica del seu mecanisme amb un martell : aixecava la part superior, descobrint la metxa impregnada del combustible que emanava del dipòsit, per, arrossegant la pedra, generar l'espurna; o bé perquè els models portaven un o dos martellets estampats en el seu cos.

4

Però com tot, aquest tipus d'encenedors amb metxa van desaparèixer i foren substituïts pels de gas . Perquè? Senzill, el combustible feia olor, i l'encenedor va ser un element de distinció social durant molt de temps, i a ningú li agradaria portar un impecable vestit, bossa o abric de visó amb aroma a benzina o amb taques de sutge . Així que el gas es va fer popular, precisament, perquè era més d'etiqueta.

Ara cada cop que encengueu el foc per a fer una torrada o el cremador per a fer una paella de diumenge , dediqueu uns segons d'atenció al foguer que des de fa quasi 200 anys il·lumina, cou, vesteix i encalenteix nostres llars.